

24. Комп'ютерний словник / Пер. з англ. Соловійова В. О. — К.: Україна, 1997. — 470 с.

25. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навч. посіб. — 2-ге вид., випр. — К.: Знання, 2004. — 348 с.

26. Костенко Р.В. Порівняльний аналіз сутності понять «інформаційні технології» та «комп'ютерні технології» // Освіта в інформаційному суспільстві: до 25-річчя шкільної інформатики: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [Редкол.: Огнев'юк В.О., Хоружа Л.Л., Биков В.Ю. та ін.]. — К.: Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. — С. 52-55.

27. Михайлюк А.Ю., Огнівчук Л.М., Сніжко М.В. Технологія впровадження новітніх інформаційно-аналітичних систем у навчальний процес // Освіта в інформаційному суспільстві: до 25-річчя шкільної інформатики: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [Редкол.: Огнев'юк В.О., Хоружа Л.Л., Биков В.Ю. та ін.]. — К.: Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. — С. 56-61.

28. Автоматизированные информационные технологии в экономике: Учебник / Под ред. проф. Г.А. Титоренко. — М.: Компьютер, ЮНИТИ, 1998. — 400 с.

МОДЕЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ОСОБИСТІСНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ ВНЗ

УДК: 378.013+Г1-078+155.2

Яцій О., Савчук О.

У статті розглядається проблема розвитку особистісної самореалізації студентів ВНЗ. Представлено модель педагогічної підтримки особистісної самореалізації студентів ВНЗ.

Ключові слова: модель, педагогічна підтримка, особистісна самореалізація, студенти ВНЗ.

МОДЕЛЬ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДДЕРЖКИ ЛИЧНОСТНОЙ САМОРЕАЛИЗАЦИИ СТУДЕНТОВ ВУЗА

Александр Яций, Елена Савчук

В статье рассматривается проблема развития личностной самореализации студентов ВУЗа. Представлена модель педагогической поддержки личностной самореализации студентов ВУЗа.

Ключевые слова: модель, педагогическая поддержка, личностная самореализация, студенты ВУЗа.

MODEL OF PEDAGOGICAL SUPPORT OF STUDENTS' PERSONAL SELF-REALIZATION IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Oleksandr Yatsiy, Elena Savchuk

The problem of development of students' personal self-realization is scrutinized. The model of pedagogical support of students' personal self-realization in higher educational establishments is presented.

Key words: model, pedagogical support, personal self-realization, students of higher educational establishments.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні суспільству потрібні самостійні, ініціативні та творчі учителі, які здатні постійно удосконалювати свою особистість та професійну діяльність, розвиватись та особистісно самореалізовуватись. Це можливо досягти, якщо створити певне освітнє середовище, цілеспрямовану педагогічну підтримку студентів ВНЗ, систему педагогічних умов, які сприяли б розвитку їх особистісної самореалізації. У зв'язку з цим, виникає необхідність у розробці оптимальної моделі педагогічної підтримки особистісної самореалізації студентів ВНЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Дослідженню проблеми педагогічної підтримки майбутніх учителів та підтримки їх творчого саморозвитку, життєстійкості приділяли увагу І.В.Карапузова, І.П.Краснощок, Н.Л.Черножукова, О.Ю.Шлюбуть, Л.П.Лазарева та інші вчені. Аналіз їх праць свідчить, що вивчено окремі аспекти даного питання. Самореалізація майбутнього вчителя в процесі професійної підготовки вивчалася у працях А.Ковальова, І.Краснощок, Д.Мірошніченко, Т.Осадчук; Л.Цурікова, О.Шелкунова. Проблеми формування творчої особистості вчителя присвячені роботи О.Абдулліної, Н.Альохіна, В.Гринова, З.Курлянд, О.Пехоти, В.Рибалка, Т.Шамової та інших.

Самореалізація майбутнього вчителя в процесі професійної підготовки цікавила (А.Ковальова, І.Краснощок, Т.Осадчук та ін.). Педагоги ближнього зарубіжжя (Б.Гершунський, Г.Костюк, А.Леонтьєв, А.Платонов, В.Сластьонін, Л.Подимова) феномен самореалізації особистості розглядають у контексті професійного самовизначення, самовиховання, самовдосконалення, самоосвіти, розглядаючи ці процеси як засоби самореалізації.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає у розробці моделі педагогічної підтримки особистісної самореалізації студентів ВНЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичне дослідження виявило, що найбільш значущими для особистісно-професійного розвитку студента ВНЗ є досвід самореалізації. Оскільки студентські роки є періодом становлення та розвитку сутнісних сил особистості, то, на нашу думку, необхідно приділити особливу увагу під час навчання у студентів розвитку їх самореалізації.

Самореалізація – феноменологічний стрижневий компонент професійної та особистісної зрілості вчителя, базова основа його майбутньої професійної діяльності.

У процесі навчальної діяльності можна помітити як поступово змінюється рівень розвитку людини. Освіта повинна орієнтуватися першочергово на розвиток особистості, на максимальне розкриття здібностей, які закладені в особистості, а не на досягнення якого-небудь формального результату. Все частіше науковці наголошують, що сучасна освіта повинна носити гуманістичний характер, будуватись на принципі рівності можливостей, створювати сприятливі умови для розвитку особистості всіх тих, хто навчається. Тому запропонована нами модель педагогічної підтримки особистісної самореалізації студентів ВНЗ дозволяє усвідомити необхідність її використання для забезпечення розвитку особистісної самореалізації студентів ВНЗ, для можливості реалізуватись особистості у різних сферах діяльності.

Для того, щоб діяти, педагогу необхідно відтворити образ даної ситуації, її модель. Модель описує загальну схему, показує можливі орієнтири для досягнення мети.

Модель – це штучно створений об'єкт у вигляді схеми, фізичних конструкцій, знакових форм або формул, який, будучи подібний до досліджуваного об'єкту (або явища), відображає і відтворює в простішому вигляді структуру, властивості, взаємозв'язки і відношення між елементами цього об'єкту. Створення спрощеної моделі - дієвий засіб перевірки істинності і повноти теоретичних уявлень.

Зрозуміло, що дана модель не може існувати, якщо викладач не досліджує дану конкретну ситуацію. (Для педагогічної підтримки – створити модельне уявлення про ситуацію, означає одержати знання про особистість у повному її обсязі). Модельне уявлення про особистість - це не купа фактів і станів, які має особистість, це причинно-наслідкові зв'язки, які визначили її конфігурацію (зміст) і масштаби (залучення інших людей і інших сенсів). Модельне уявлення про особистість - це відображення усєї цілісності особистості, яка функціонує в навчальному закладі. Модель педагогічної підтримки особистісної самореалізації студентів ВНЗ включає: умови, принципи, функції, підходи, засоби, етапи спільної діяльності педагога і студента.

Аналіз наукової літератури з питання педагогічної підтримки та особистісної самореалізації студентів ВНЗ, узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду дозволили нам побудувати модель педагогічної підтримки особистісної самореалізації студентів ВНЗ у навчально-виховному процесі.

Створюючи модель педагогічної підтримки, ми взяли за основу чотири провідних підходи до розвитку, формування та самореалізації особистості: особистісний, діяльнісний, культурологічний, аксіологічний.

1. Особистісний підхід – орієнтація в процесі професійної підготовки вчителя на особистість як на мету, суб'єкт, результат і головний критерій ефективності й продуктивності підготовки. Не зважаючи на різне трактування поняття „особистість”, а в психолого-педагогічній літературі розроблено понад 70 теорій особистості, особистісний підхід вимагає визнання особистості як продукту суспільного розвитку, носія культури, унікальності, інтелектуальної, моральної свободи. Такий підхід покладено в основу експериментальної перевірки нашої моделі, окреслення перспектив дослідження [2], [4].

2. Діяльнісний підхід, у якому ми вважали діяльність майбутнього вчителя природничих дисциплін як основу, засіб і вирішальну умову його професійної підготовки. Професійна підготовка вчителя будується на основі урахування провідного виду діяльності, з урахуванням провідного компоненту змісту освіти. Від нього залежить і організація різноманітних завдань. Так, майбутній учитель виступає в позиції суб'єкта пізнання, спілкування, праці, відносин і своєї творчості, розвитку.

3. Культурологічний підхід передбачає, що культура в освіті виступає як його змістова складова, джерело знань про природу, суспільство, способи діяльності, емоційно-вольового й ціннісного ставлення людини до тих, хто поряд, до праці, спілкування й т. ін. Культура сприяє розвитку особистості, а також її становленню як творчій індивідуальності. Культурологічний підхід у професійній підготовці майбутнього вчителя реалізується завдяки спрямованості на розвиток у

студентів здатності до цілісного бачення й сприйняття наявної загальношкільської, національної та педагогічної культури.

4. Аксіологічний (ціннісний) підхід дозволяє вивчати явища з точки зору виявлення їх можливостей задовольняти потреби людини, розв'язувати завдання гуманізації суспільства. Людина розглядається як найвища цінність суспільства й мета її розвитку. Такі цінності, як життя, здоров'я, любов, освіта, праця, мир, краса, Батьківщина, завжди привертала увагу людей у різні часи. Моральні, естетичні, економічні, екологічні та інші цінності характеризують особистість, а їх розвиток – основне завдання гуманістичної педагогіки”.

У своїй роботі ми виходимо з того, що педагогічну підтримку розглядаємо як цілеспрямовану діяльність суб'єктів цілісного педагогічного процесу вузу, направлену на розвиток особистісної самореалізації студентів ВНЗ: визначення власної мети, інтересів, можливостей, потреб, запитів самої особистості та сприяння й стимулювання досягти бажаного результату.

Самореалізація особистості завжди характеризується ситуацією, коли особистість стає суб'єктом власного розвитку. Це добре підтверджується думкою Ф. Баррона [1]. Тому мета педагогічної підтримки передбачає розвиток активної суб'єктної позиції особистості студента.

Перш ніж надати педагогічну підтримку майбутнім учителям у розвитку їх особистісної самореалізації, необхідно усвідомити мету і зміст цієї підтримки, чітко уявити перспективи і обмеження розвитку особистості у їх потребах, можливостях, запитах, інтересах. Недостатньо пропонувати поради, рекомендації студентам як їх реалізувати; необхідно забезпечити умови, стимулюючі зростання особистості, внаслідок чого майбутній учитель природничих дисциплін сам міг би узяти на себе відповідальність за той або інший вибір.

Дослідники трактують визначення терміну «педагогічна умова» неоднозначно. Так, під педагогічною умовою розуміють як обставини, так й явища, як фактори чи чинники, так й шляхи, як напрями, так й результати.

Педагогічну умову ми розглядаємо як сукупність спеціально організованого зовнішнього та внутрішнього середовища, яке спрямоване на розвиток особистісної самореалізації майбутніх учителів, при цьому особистість проявляє себе активно через практичну діяльність.

У результаті аналізу теорії і практики педагогічної підтримки особистісної самореалізації майбутніх учителів нами були визначені педагогічні умови, які забезпечують реалізацію визначеної моделі:

- змістовно-цільові (актуалізація суб'єктного досвіду студентів, включення їх у зміст професійної підготовки, розширення суб'єктних функцій студентів в освітньому процесі);

- організаційно-процесуальні (оволодіння процесом педагогічної підтримки усім викладацьким складом, уміння задавати інтенцію і управляти динамікою розвитку особистості; компетентність викладачів, що здійснюють професійну підготовку студентів з метою розвитку максимальної самореалізації; гуманістичність стосунків, діалогічна взаємодія суб'єктів навчально – виховного процесу; конструктивність спілкування, емпатійна культура);

- методико-інструментальні (залучення студентів до участі у різноманітних науково – практичних конференціях, олімпіадах, різних гуртках, секцій, клубах по інтересах тощо);

- забезпечення процесу індивідуалізації навчання та виховання студентів у навчальний та позанавчальний час.

Змістовно-цільова умова передбачає розширення суб'єктних функцій студентів в освітньому процесі, розглядає особистість студента як активну, творчу, самостійну й ініціативну особистість навчально-виховного процесу. Суб'єктами педагогічної підтримки у навчально-виховному просторі вузу виступають: проктор з виховної роботи, куратори студентських груп, викладачі навчальних дисциплін, студентська група, керівник гуртка, наукові керівники курсових, дипломних робіт, актив групи, окремі структури студентського самоврядування, староста групи та ін. Педагогічна підтримка конструюється на гуманістичних відносинах, є продуктом активності двохсторонньої суб'єкт – суб'єкт взаємодії.

Організаційно-процесуальна умова спрямована на готовність навчально-го закладу прийняти активну діяльність у реалізації педагогічної підтримки студентів, й ефективного її впровадження у навчально-виховний процес. Для цього необхідно оволодіти спеціальними ЗУН з педагогічної підтримки: уміння вести індивідуальні бесіди, володіти методами й принципами педагогічної підтримки, уміння вчасно, правильно прийти на допомогу, уміння відшукати, розвинути та реалізувати внутрішній потенціал майбутніх учителів, спонукати студентів до саморозвитку і самореалізації, використовуючи різні види діяльності.

Нам відомо, що результат не принесе успіхів, якщо особистість не буде згодна на педагогічну підтримку та не буде проявляти активність. Тому третя умова забезпечує практичну реалізацію наявного потенціалу студента через залучення до різних видів діяльності, беручи участь у різноманітних гуртках, секціях, клубах по інтересах, різноманітних науково-практичних конференціях та ін.

Ми підтримуємо позицію Н.Крилової і погоджуємося, що кожен студент ВНЗ вимагає індивідуальної педагогічної підтримки. Це доводить, що підтримка є проявом особливого педагогічного таланту і творчої роботи, плоди якої залежать від особистісних і етичних якостей педагога [3, с.130]. Тому остання педагогічна умова направлена на індивідуальний розвиток особистості.

Педагогічна підтримка спирається на низку принципів гуманістичної педагогіки, які направлені на розвиток й саморозвиток особистості студента, становлення його як особистості з рахуванням індивідуальних особливостей, інтересів та здібностей. Гуманістичними установками, що лежать в основі педагогічної підтримки, виступають такі основні принципи:

- визнання особистості як даності;
- згода на допомогу і підтримку;
- опора на наявні сили та потенційні можливості особистості;
- віра в ці можливості; орієнтація на здатність особистості самостійно діяти; спільність, співпраця, сприяння;
- емпатія у стосунках викладача й студента, що дає обом сторонам можливість повноцінно спілкуватися;
- конфіденційність (анонімність);
- відкрите, довірливе спілкування, яке вимагає, щоб педагог не грав свою роль, а завжди залишався самим собою. Це дає можливість студентам зрозуміти,

прийняти й полюбити педагога таким, яким він є, визнати його як референтну особистість.

Нами були визначені функції - (від *лат. function – діяльність*) обов'язки, коло діяльності, призначення) педагогічної підтримки для особистісної самореалізації майбутніх учителів:

1. Ми розглядаємо навчально-виховний процес як особистісно-розвиваюче середовище, в якому педагогічна підтримка спрямована на особистісну самореалізацію студента, активізує розвиток самої особистості, тобто активізує функція.

2. Період навчання студентів ВНЗ розглядаємо як етап особистісного й професійного розвитку, в якому реалізується індивідуальність особистості. Тому педагогічна підтримка особистісної самореалізації майбутніх учителів природничих дисциплін виконує також функцію індивідуалізації.

3. Оскільки підсумком діяльності педагогічної підтримки є досягнення студентом найвищого рівня особистісної самореалізації під час навчання у ВНЗ, тому педагогічна підтримка виконує адаптивну функцію, яка зорієнтована на створення сприятливих умов протікання цього процесу.

У процесі педагогічної підтримки особистісної самореалізації студентів, необхідно застосовувати комплекс наступних засобів:

Перша група засобів забезпечує загальну педагогічну підтримку всіх студентів ВНЗ і створює необхідний для цього емоційний фон доброзичливості, взаєморозуміння і співпраці. Це уважне, привітне відношення викладача до студента, двохстороння довіра, залучення до різних форм та видів діяльності, створення ситуацій взаємного навчання, використання діяльнісного змісту, творчих, науково-дослідних робіт, позитивна оцінка досягнень, діалогічне спілкування та ін.

Друга група засобів направлена на індивідуально-особистісну підтримку і припускає діагностику індивідуального розвитку студента, його успішності, вихованості, виявлення його особистісних нахилів, здібностей, потреб, відстежування процесів розвитку кожного студента. Важливе значення при цьому має дозування педагогічної допомоги, засноване на знанні і розумінні фізичної (тілесної) і духовної природи особистості, обставин її життя і долі, особливостей душі і характеру, мови і поведінки, а також властивого їй темпу навчання. Особлива роль в індивідуальній підтримці викладача в забезпеченні ситуації успіху, підвищення статусу студента, значущості його особистих досягнень, «внесків» під час навчання у ВНЗ.

Як наголошує З.Н. Курлянд, для досягнення бажаних результатів викладачу необхідна організація цілеспрямованої взаємодії зі студентом, суть якої полягає в педагогічній підтримці професійного та особистісного самовдосконалення майбутнього педагога. Найбільш ефективно цей процес відбувається за рахунок використання активних методів та форм навчання [5, с.244].

Модель педагогічної підтримки особистісної самореалізації студентів ВНЗ

Мета: розвиток активної суб'єктної позиції особистості студента

<p>Предмет вивчення п. п. особ. самореал.: визначення власних інтересів, можливостей цілей, шляхів подолання перешкод, які заважають студенту самореалізуватись.</p>		
<p>Умови педагогічної підтримки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - змістовно-цільові (актуалізація суб'єктного досвіду студентів, включення їх у зміст професійної підготовки, розширення суб'єктних функцій студентів в освітньому процесі, проблематизація особистісних професійних норм діяльності і поведінки студентів); - організаційно-процесуальні (компетентність викладачів, що здійснюють професійну підготовку студентів з метою їх максимальної самореалізації; діалогічна взаємодія суб'єктів навчально-виховного процесу; конструктивність спілкування, емпатійна культура,); - методико-інструментальні (залучення студентів до участі у різних гуртках, секцій, клубах по інтересах та ін). - забезпечення процесу індивідуалізації навчання та виховання студентів у навчальній та позанавчальний час. 		<p>Принципи, які забезпечують педагогічну підтримку.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визнання особистості як даності; - згода на допомогу і підтримку; - опора на наявні сили та потенційні можливості особистості; - віра в ці можливості; орієнтація на здатність особистості самостійно долати перешкоди; спільність, співпраця, сприяння; - емпатія у стосунках викладача й студента - конфіденційність (анонімність); - доброзичливість і безоціночність; - відкрите, довірливе спілкування
<p>Функції педагогічної підтримки</p>		
<p>Актуалізуюча</p>	<p>Індивідуалізуюча</p>	<p>Адаптивна</p>
<p>Підходи</p>		
<p>1. Особистісний підхід. 2. Діяльнісний підхід.</p>		<p>3. Культурологічний підхід 4. Аксиологічний (ціннісний) підхід</p>
<p>Засоби педагогічної підтримки:</p>		
<p>1) Загальні</p>		<p>2) Індивідуальні</p>
<p>Етапи спільної діяльності педагога з особистістю:</p>		
<p>- «Діагностичний» - виявлення і фіксація факту проблемності особистості, усвідомлення нею її майстерності, оволодіння високим рівнем педагогічного спілкування.</p>		

- «Пошуковий» сумісний з особистістю пошук причин і способів розв'язання особистісних можливостей, потреб, ускладнень, внутрішніх конфліктів; визначення професійних потреб та інтересів.

- «Проектувальний» - побудова договірних відносин між педагогом і студентом з метою планування індивідуального плану самовиховання, самоорганізації та самореалізації.

- «Діяльнісний». Взаємодоповнююча діяльність педагога і студента. Залучення до різних форм професійної діяльності та спілкування (в основному діє сама особистість) Організація виховного середовища.

-«Рефлексія» - підвищення рівня самооцінки та професійного самоаналізу. Визначення досягнь.

Група прийомів педагогічної підтримки:

1. Прийоми педагогічної підтримки і співпраці;
2. Прийоми прихованої педагогічної підтримки;
3. Прийоми-антиподи педагогічної підтримки.

Результат - Сформованість активної суб'єктної позиції особистості. Досягнення достатнього рівня самостійності у професійній діяльності. Оволодіння навичками самовиховання, саморозвитку, розвиненість комунікативних здібностей. Сформованість позитивної «Я-концепції». Високий рівень моральної відповідальності, естетичної культури.

Прийоми педагогічної підтримки і співпраці: заохочення, похвала, схвалення, прохання, стимулювання до діяльності, довіра, авансування особистості, заохочення, відмова від фіксації уваги на помилках, прояв співпереживання, співчуття, очікування найкращих результатів; залучення до цікавої діяльності.

Прийоми прихованої педагогічної підтримки: безадресна згадка про помилки; уявна, вдавана байдужість, перемикування уваги; виконання якої-небудь справи замість виховання; натяк, припущення, висловлене без адреси; зміна завдання, доручення; обговорення (аналіз) життєвих ситуацій; стимулювання до діяльності.

Прийоми-антиподи педагогічної підтримки: прояв обговорення у формі обурення; ізоляція від частини чи від усього колективу; нетактовне виявлення винного; необдумана характеристика вчинку, докір; скарги батькам, адміністрації; наказ виконання завдання; несправедливе покарання.

Висновки. Таким чином, продуктивність особистісної самореалізації студентів ВНЗ буде більш ефективною за умови педагогічної підтримки усіма суб'єктами навчального процесу ВНЗ.

Навчання студентів має складатися із сукупності цінностей, основу якої складають переконання кожного студента у власній своїй гідності, активність пізнавальних дій, свобода вибору рішень і відповідальність за їх наслідки, результативність навчальних досягнь.

Література

1. Баррон Ф. Личность как функция проектирования человеком самого себя // Вопросы психологии. - 1990. - № 2.

2. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-методичний посібник. - К.: ІЗМН, 1998. - 204 с.

3. Крылова Н.Б. Культурология образования. - М.: Народное образование, 2000. - 272 с.

4. Особистість у філософії, психології та педагогіці добра і культури І.А. Зяюна [Текст] / Рибалка В.В. // Практична психологія та соціальна робота. - 2008. - № 3.

5. Сучасні технології в навчанні і вихованні у вищій школі /А.М. Богущ, О.М. Яцій, І.М. Богданова [та ін.]//Науковий вісник ПНПУ ім.К.Д.Ушинського, ч. I. – Одеса, 2009. – С. 244.

ПРИНЦИП КУЛЬТУРОДОЦІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

УДК: 372.21 (649.1+111.85)+502.2

Соцька О.П.

У статті представлено шляхи реалізації принципу культуродоцільного виховання особистості дитини дошкільного віку; розкривається сутність понять «емоційно-естетичний розвиток», «естетичне виховання», «сприймання», «розвиток особистості».

Ключові слова: розвиток особистості, естетичне виховання, принцип культуродоцільності.

ПРИНЦИП КУЛЬТУРОСООБРАЗНОГО ВОСПИТАНИЯ ЛИЧНОСТИ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Соцкая Е. П.

В статье представлены пути реализации принципа культуросообразного воспитания личности детей дошкольного возраста; рассматривается сущность понятий «эмоционально-эстетическое развитие», «эстетическое воспитание», «восприятие», «развитие личности».

Ключевые слова: развитие личности, эстетическое воспитание, культуросообразности принцип.

PRINCIPLE CULTURAL CONFORMITY EDUCATION PERSONALITY PRESCHOOL CHILDREN: THEORETICAL ASPECTS

Sotskaya L. P.

The paper presents the realization principle cultural upbringing of children of preschool age, the essence of the concepts of «emotional and aesthetic development», «aesthetic education», «perception», «personal development».

Key words: personal development, aesthetic education, cultural conformity principle.

На сучасному етапі особливої актуальності набуває проблема гуманізації змісту освіти, її мети та принципів, що зумовлює формування особистості, яка здатна до самоактуалізації, творчого сприйняття світу та соціально значущої діяльності, спрямованої на розвиток і гармонізацію суспільства (В.Андрущенко, І.Бех, А.Богущ, М.Каган, В.Кузь, Л.Левчук, Б.Неменський, І.Смольнінов та ін.). Реформування системи дошкільної освіти, яка поряд з інститутом сім'ї, є основотвор-